

výpovědí ředitelů žádné školy, které by do prvních tříd přijímaly více než 75 % žáků se čtenářskými dovednostmi. Jednoznačně převažují školy, do nichž nastupuje méně než 25 % žáků se čtenářskými dovednostmi. Podobná situace panuje v sousedních zemích (Slovensko, Německo, Maďarsko, Rakousko).

Kurikulum čtení a čas věnovaný jeho výuce

V České republice, podobně jako v mnoha dalších zemích, se čtení vyučuje v rámci výuky mateřského jazyka, devět zemí má čtení vymezeno jako samostatnou vzdělávací oblast. České kurikulum definuje především cíle a záměry výuky, v jiných zemích jsou mnohdy definovány také výukové metody a postupy, využívané materiály nebo způsoby hodnocení.

Mezi zeměmi existují velké rozdíly v celkovém počtu hodin věnovaných výuce, které vyplývají z rozdílů mezi vzdělávacími systémy. Nelze říci, že by úspěšné země věnovaly výuce čtení více času než méně úspěšné země. Velmi úspěšné země věnují výuce čtení ročně: Rusko 171 hodin, Singapur 124 hodin, Hongkong 128 hodin; zatímco méně úspěšné země: Malta 83 hodin, Chile 252 hodin a frankofonní část Belgie 247 hodin. Mezinárodní průměr činí 156 hodin, v České republice stráví žáci výukou čtení průměrně 143 hodin ročně. Do tohoto času je započítána výuka čtení v hodinách mateřského jazyka a výuka čtení napříč všemi předměty. Ve srovnání s rokem 2011 se v České republice průměrný počet hodin věnovaných výuce čtení napříč všemi předměty nezměnil, mírně se však snížil průměrný počet hodin českého jazyka (včetně čtení, psaní, literatury aj.) z 283 na 242.

Země se také liší v tom, jak velký podíl tvoří výuka čtení z celkového času věnovaného výuce. Tento podíl se pohybuje od 39 % v Bulharsku po 4 % v Polsku, přitom jak Bulharsko, tak Polsko dosáhly v testu velmi dobrých výsledků. V České republice je výuce čtení vyhrazeno 19 % z celkového času výuky, výuka českého jazyka pak tvoří 31 % z celkového času výuky. Těmito hodnotami se Česká republika řadí na úroveň mezinárodního průměru.

Činnosti využívané při výuce čtení

Učitelé měli v dotaznících uvést, jak často využívají při výuce čtení a/nebo při aktivitách s ní spojených následující činnosti:

- čtou žákům nahlas (dále jen *učitel čte nahlas*)
- vyvolávají žáky, aby četli nahlas (*žák čte nahlas*)
- žádají žáky, aby si četli potichu pro sebe (*čtení potichu*)
- učí žáky postupy pro rozpoznání zvuků a slov (*dekódování*)
- systematicky rozšiřují slovní zásobu žáků (*slovní zásoba*)
- učí žáky, jak shrnout hlavní myšlenky nějakého textu (*shrnutí textu*)
- učí nebo předvádějí techniky zběžného čtení a vyhledávání informací (*techniky čtení*)

Z uvedených činností je v České republice nejvíce zastoupeno *čtení žáků nahlas*. Hlasité čtení je často využíváno i v jiných zemích, v průměru však méně než u nás. Ve vyspělých zemích čtou žáci v průměru více potichu než nahlas, mezi zeměmi však existují velké rozdíly. Čtení nahlas je upřednostňováno v postkomunistických zemích (s výjimkou Slovinska), v Hongkongu a v jihoevropských zemích. Naproti tomu v severoevropských zemích, anglosaských zemích, Německu, Rakousku a Singapuru je relativně více zastoupeno čtení žáků potichu. Čeští učitelé dále svým žákům čtou sami nahlas méně než učitelé z jiných zemí a naopak se relativně více zaměřují na rozšiřování slovní zásoby, shrnutí hlavní myšlenky a výuku technik čtení. Nízké zastoupení technik dekódování zvuků a slov je pravděpodobně dáno charakterem českého jazyka.